

Navn:

Fødselsdato:

Skole:

Fag:

(6770--Gym bekend,)

Dato for prøveafleggelse:

SSO
Jesper Stein

(Foto af Peter Nørby fra alt.dk)¹

---

¹ [https://www \(Wilkins, 2020\)w.alt.dk/sundhed/forfatter-jesper-stein-om-alkoholmisbrug](https://www.wilkins.com/alt.dk/sundhed/forfatter-jesper-stein-om-alkoholmisbrug) besøgt 26/03-2023

Opgaveformulering

Bruger Jesper Stein romanen Rampen som en selvanalyse for at finde årsagen til sit alkoholmisbrug?

Redegør for autofiktion. Du skal inddrage begreber som fiktion, autenticitetsmarkører, paratekst, dobbelkontrakt og hovedstolen.

Der ønskes en analyse af den autofiktive roman Rampen af Jesper Stein.

Lav en kompositionsanalyse med et resumé. Der ønskes desuden en analyse af udvalgte passager særligt med henblik på utroskab og forældrenes skilsmisse, moderens og jeg-fortællerens alkoholproblemer.

Vurder om romanen er tæt på virkeligheden eller kan betragtes som et fiktionsværk. Diskuter hvorfor Stein som forfatter er blevet mere populær efter udgivelsen af Rampen. Inddrag bilaget.

Bilag <https://politiken.dk/kultur/boger/art8017720/Far-gik-hjemmefra-og-mor-gik-i-hundene>

Omfang: 10-15 normalsider á 2400 anslag med mellemrum

Resume

I denne opgave var formålet at redegøre for autofiktion ved at inddrage specifikke begreber som autenticitetsmarkører, parateksten, dobbelkontrakten og hovedstolen. I opgaven undersøger jeg Jesper Steins autofiktive værk "Rampen", hvor man får fortalt om opløsningen af forfatterens kernefamilie, der pludseligt går i opløsning, ved at analysere konflikter som utroskab, alkoholmisbrug og forældrenes skilsmisse. Jeg afslutter analysen med en perspektivering til et andet autofiktivt værk. Jeg afslutter opgaven med at konkludere, om bogen er skrevet som en selvanalyse.

Indholdsfortegnelse

Opgaveformulering	2
Resume.....	2
Indledning.....	4
Autofiktion.....	4
<i>Autofiktive virkemidler .....</i>	<i>4</i>
Analyse.....	5
<i>Jesper Stein.....</i>	<i>5</i>
<i>Rampen .....</i>	<i>6</i>
<i>Personkarakteristik.....</i>	<i>8</i>
<i>Brug af virkemidler .....</i>	<i>10</i>
<i>Utroskab.....</i>	<i>11</i>
<i>Forældrenes skilsmisse .....</i>	<i>12</i>
<i>Moderens og jeg-fortællerens alkoholproblemer.....</i>	<i>13</i>
Fiktion eller virkelighed?.....	14
Steins Øgede popularitet efter udgivelsen af Rampen.....	15
Jesper Steins selvanalyse	17
Litteraturliste.....	17

Indledning

Motivationen for denne opgave udspringer af den autofiktive genre, da den er ny, under udvikling og meget debatteret i litterære kredse. Med ovenstående motivation vil dette projekt undersøge autofiktion og succesen bag genren. Herefter redegøres der for autofiktion. Til dette inddrager jeg Jesper Steins roman ”Rampen”, som jeg laver en grundig analyse af, afslutningsvis perspektiveres der til Thomas Korsgaards autofiktive værk ” Hvis der skulle komme et menneske forbi”. Herefter diskuterer jeg Jesper Steins øgede popularitet, ved at inddrage bilag. Dernæst vurderer jeg om ”Rampen” er tæt på virkeligheden og om det kan betragtes som et fiktionsværk. Til sidst udarbejder jeg en konklusion.

Autofiktion

Den skønlitterære genre autofiktion er enorm populær blandt læsere, da den kombinerer virkelighed med fiktion. Det kan være svært at give en præcis definition af autofiktion, da det er en genre, som stadig er under udvikling og debat i litterære kredse. Når man læser autofiktion, så læser man om virkelige begivenheder og reelle personer.² Tit er der f.eks. sammenfald mellem forfatteren og hovedpersonen, ved at hovedpersonen hedder samme navn som forfatteren.

Det spændende ved autofiktionen, er at man ikke ved, hvad der er fiktion, og hvad der er virkelighed. Genren lægger op til en masse analyse og spekulationer for læseren, hvilket er en af årsagerne til dens popularitet.³ De mest almene temaer i autofiktive romaner er konflikter, traumer fra hovedpersonens liv og overgangen fra barn til voksen.

Autofiktive virkemidler

Når der skrives autofiktive værker, bliver der brugt forskellige virkemidler til at blande virkeligheden med fiktionen. Fiktion er når noget er opdigtet. Ved at bruge fiktion skaber forfatteren en illusion af virkeligheden og hjælper læseren til at bruge sin forestillingsevne.

---

² <https://www.gymdansk.dk/autofiktion.html> besøgt 26/03-2023

³ <https://litteratursiden.dk/temaer/autofiktion> besøgt 26/03-2023

I en roman indgår fiktionskontrakten, hvorimod i en selvbiografi indgår faktakontrakten. I autofiktive værker bruges der en blanding af disse to, hvilket kaldes for en dobbeltkontrakt.

Denne dobbeltkontrakt gør det svært for læseren at adskille realitet og fiktion, og på den måde udfordres læseren til selv at navigere i, hvad der er virkeligt, og hvad der er fiktivt.⁴

Dobbeltkontrakten kommer typisk til syne i parateksten, da den hjælper med at informere læseren, om hvorvidt fortællingen er baseret på forfatterens eget liv eller ej. Parateksten er alt det som er uden om selve teksten. En bogs paratekst består af flere forskellige dele, hvordan forlaget, forfatteren og omverdenen har talt om bogen.

Parateksten kan således give læseren en indikation af, hvilke elementer der er fiktive og hvilke der er baseret på forfatterens egne personlige oplevelser.

For at skabe troværdighed og pålidelighed bruges der autenticitetsmarkører som et virkemiddel til at vinde læserens tillid. Begrebet autenticitetsmarkører kender vi fra filmgenren hvor det oftest bruges i dokumentarfilm, som har til formål at vise virkeligheden.⁵ Autenticitetsmarkører kan f.eks. være at forfatteren bruger eget navn i sit værk, det benyttes f.eks. I romanen ”Rampen” hvor forfatteren bruger sit eget, vedkommendes mor og fars autentiske navne og det kan være et eksempel på brug af autenticitetsmarkører i et værk. Gengivelse af historiske fakta eller lokationer som eksisterer i virkeligheden, kan også være autenticitetsmarkører.

Hovedtemaet i autofiktive værker er tit konflikter, traumer fra hovedpersonens barndom eller et andet bestemt tidspunkt i forfatterens liv som personen gerne vil fortælle om. Dette virkemiddel er kaldt for hovedstolen. Ved brug af hovedstolen blander forfatteren sig selv og sit liv ind i teksten. Det er meget forskelligt hvor meget hver enkel forfatter benytter hovedstolen, det afhænger oftest af hvor meget forfatteren vil fortælle, om sine personlige erfaringer.⁶

Analyse

Jesper Stein

For at forstå populariteten blandt autofiktive romaner har jeg valgt at analysere ”Rampen”.

---

⁴ <https://www.gymdansk.dk/dobbeltkontrakten.html> besøgt 26/03-2023

⁵ <https://www.gymdansk.dk/autenticitetsmarkoslashrer-fakta-og-fiktionskoder.html> besøgt 27/03-2023

⁶ <https://belaest.wordpress.com/2016/01/21/at-tage-af-hovedstolen/> besøgt 27/03-2023

Det autofiktive værk "Rampen" er skrevet af den danske forfatter Jesper Stein og blev udgivet 12. november 2020.

Jesper Stein er født d. 28. februar 1965 i Aarhus. Han er opvokset i et hjem, hvor litteraturen fyldte meget, fortæller han i et interview i Berlingske Tidende:

*"Jeg er vokset op i en familie af litterater. Min far, Finn Stein Larsen, har i mange år været anmelder på Weekendavisen. Min bror, Peter, er professor på Aalborg Universitet i moderne lyrik. Vi gik op i bøger derhjemme og syntes, at litteratur var meningsfyldt."*⁷

Det at Jesper Stein er vokset op i et hjem fyldt med litteratur, har resulteret i, at han er endt som forfatter.

Journalist og forfatter Jesper Stein er kendt for sine kriminalromaner om politimanden Axel Steen. Han har i alt udgivet 6 bøger om politimanden Axel Steen. I 2016 modtog Jesper Stein en af Danmarks mest prestigefyldte litterære priser, De Gyldne Laurbær, for romanen "Aldrig mere fri".⁸ Prisen blev tildelt af en jury bestående af boghandlere og bibliotekarer, der valgte "Aldrig mere fri" som den bedste danske bog udgivet det pågældende år.

Rampen

Jesper vokser op i villakvarteret i den Århusianske bydel Risskov sammen med sin seks år ældre storebror Peter og forældrene Finn og Jytte. Jespers far er gymnasielærer og forfatter, mens moderen Jytte arbejder som sygeplejerske på Risskovs statshospital. Familielivet synes at være præget af harmoni og glæde, indtil Jespers far forlader sit 29 års ægteskab for sin gymnasieelev Gitte, som kun er 20 år gammel.

Jespers ungdom ændres markant og barndomshjemmet går i opløsning. Jesper er overladt til sig selv. Moderen Jytte bliver boende i huset, men et misbrug af alkohol begynder at forme sig, og Jesper må sammen med sin bror lægge ører til hendes vrede over faderens svigt.

Da hans storebror flytter hjemmefra, er det Jesper alene, der må tackle moderens alkoholmisbrug, samtidig med at han skal passe sin skole og sit ungdomsliv. Jesper ender med at blive sjælesørger for sin mor i en relation, der er grænseoverskridende tæt. Jytte kræver fuldstændig loyalitet af Jesper og skiller sig af med alt, som har med Finn at gøre. Til familiefester vil moderen ikke deltage, hvis faderen er med, og det er en svær situation for Jesper at håndtere.

Trods alt kaosset bevarer Jesper et godt forhold til sin far.

⁷ <https://forfatterweb.dk/stein-jesper> besøgt 27/03-2023

⁸ <https://litteratursiden.dk/forfattere/jesper-stein> besøgt 27/03-2023

Han står i en vanskelig situation og kommer i klemme imellem forældrene, hvor han bliver nødt til at leve et dobbeltliv. Konflikterne får en negativ indvirkning på Jespers liv og føre til problemer med alkohol samt vanskeligheder med at etablere langvarige relationer med kvinder.

I følgende afsnit vil jeg komme ind på kompositionen af bogen.

Kompositionsanalyse

Den ydre komposition består af bogens omfang, hvilket er på 336 sider med kapitler uden overskrifter eller tal.

Teksten er inddelt i forskellige afsnit. I nogle af de forskellige afsnit er det tydeligt hvis synsvinkel, fortællingen bliver fortalt fra. Det kan f.eks. være et afsnit, hvor man får fortalt hvad moderen følte, tænkte og oplevede i sin overgang fra barn til voksen. *"Hun har haft flere kærestes (...), men ingen af dem var gode nok, syntes hun"* (Side 55, linje 24-25) Her får vi at vide hvad Jytte synes om noget, hvilket betyder at vi får moderens synsvinkel, og ikke kun forfatteren og hovedpersonens.

Allerede i de første linjer af romanen, kan vi se at det er en eksplicit jeg-fortæller:

"Jeg er i gang med bogen. Jeg skal skrive om mit liv med mine forældre. Det er det, jeg kan nu." (Side 11, linje 1-2)

Jesper skriver længere ned i afsnittet, at han er holdt op med at drikke, han er blevet skilt og hans mor er død. Det han mener med "det er det, jeg kan nu" er, at han intet har tilbage, og derfor er bogen det eneste han nu kan beskæftige sig med.

Størstedelen af romanen fortælles med en eksplicit jeg-fortæller af forfatteren selv. Dog er der enkelte kapitler, hvor fortællingen skifter til 3. persons fortæller. Her ser vi begivenhederne gennem Jyttes øjne, som Jesper forestiller sig, at hun har oplevet det. Dette skift i perspektiv og fortællerstemme giver læseren et mere nuanceret billede af fortællingen og bidrager til at øge spændingen.

Da vi både ser begivenhederne gennem Jespers perspektiv og Jyttes perspektiv ved vi, at det er en alvidende fortæller.

Fortællingen foregår i et opbrudt handlingsforløb, da forfatteren benytter sig af flashback i teksten. Jesper Stein ser tilbage på sin tidligere begivenheder og episoder i sit liv efter de er sket, derfor er bogen skrevet med et bagudsyn. Jesper gør brug af scenisk fremstilling, hvor læseren detaljeret og

sekund for sekund informeres om, hvad der sker i handlingen, og hvor den fortalte tid stemmer overens med fortællertiden. Fortællertempoet er lavt.

Teksten indeholder flere semantiske grupper, f.eks.:

”Jeg lavede zoologisk have med myrer, bænkebidere, regnorme, biller (...) gav dem lidt græs og sand, blade, blomster (...)” (Side 113, linje 5-7)

Den første semantiske grupper der bliver nævnt betegnes som insekter. Den anden semantiske gruppe betegnes som natur.

Jesper og hans familie er det, der kan betegnes som en middelklasse familie, med to forældre som er offentligt ansat. Det meste af fortællingen foregår i Århus på vejen Rampen i bydelen Risskov, hvor de bor i et privilegeret villakvarter.

Personkarakteristik

Jesper er høj og ranglet. Han er begavet og interesserer sig for litteratur.

Han er enormt pigeglad og har det med at holde sig til mere end én ad gangen:

”Jeg har været vild med mange, ofte to-tre på en gang, der er så mange at se på gymnasiet, forelskelserne skifter hver uge eller hver fjortende dag” (Side 95, linje 21-24)

Han ender med at gå i sin fars fodspor i form af utroskab. Hans mors alkoholmisbrug påvirker ham til selv at udvikle et misbrug. Jesper har det svært med kærlighed, hvilket f.eks. kan ses da han siger: *”kærlighed er virkelig noget lort”* (Side 116, linje 32)

Jesper er meget eksperimental indenfor sin seksualitet, han går i seng med både drenge og piger.

Dette ses på (Side 158, linje og 159, linje

”Nu ligger han nøgen i min seng. Jeg kan stadig smage hans kys, det nye og fremmede ved at kysse en mand. (...) Følelsen af at røre ved en der er ligesom mig selv. Og vide som en rygmarvsrefleks, hvad der er rart i modsætning til pigerne, som er et mysterium, hvor jeg må famle mig frem.”

Jytte har sort krøllet hår og går med læsebriller. Hun er en loyal kone og kærlig mor til sine to sønner. Hun er stolt af at få sin mands anerkendelse. Da Finn forlader hende for den 20-årige Gitte, bryder hun fuldstændig sammen. Hun ser ingen grund til at leve:

"Jeg har ikke lyst til at leve. Jeg har jo ikke noget at leve for mere." (Side 194, linje 18-19)

Konflikten mellem hende og Finn medfører, at hun udvikler et alkoholmisbrug. Hun søger støtte i sin søn Jesper, men hendes adfærd overfor sønnen udvikler sig mere og mere grænseoverskridende. En aften kommer Jytte godt beruset ind på Jespers værelse, og spørger Jesper, om han ikke kan tage Finns plads og give hende den fysiske kontakt, hun sådan trænger efter:

"jeg savner fysisk kontakt så frygtelig." "Ja mor." Jeg sukker. "Han var en dårlig elsker, men det savner jeg. Hvordan skal jeg få det?" Hun stirrer på mig. Fastholder mit blik, jeg ser væk. "Det ved jeg ikke." "Men hvordan kan du ikke give mig det? Kan du ikke tage hans plads?" "Fordi det kan jeg da ikke. Nu må du stoppe, mor." "Hvorfor ikke?" "jeg er din søn. Jeg kan ikke gå i seng med dig."
(Side 165, linje 9-17)

Efter skilsmissemis udvikler Jytte en afhængighed af sin søn, Jesper. Hun har konstant brug for hans støtte. Dette kan ses i en dialog mellem Jytte og Jesper:

"Tager du ham i forsvar?" "nej, jeg..." "for så har jeg intet tilbage. Hvis jeg ikke kan regne med dig, hvem kan jeg så regne med?" (Side 131, linje 13-16)

Endnu et eksempel kunne være da hun siger følgende til Jesper:

"Jeg er så glad for, jeg har dig, jeg ved ikke, hvad jeg skulle gøre uden dig" (Side 157, linje 29-30)

Denne afhængighed har en negativ effekt på deres forhold og på Jyttes egen mentale helbred, da hun ikke er i stand til at håndtere situation på egen hånd. Jesper er dårligt til at sætte grænser og lader sig overvælde af moderens behov. Dette kan gøre det svært for dem at bevare en sund relation.

Efter en lang periode med sorg og elendighed, hvor Jytte har søgt trøst i piller og alkohol, møder hun Jørgen. Han er en 60-årig enkemand. Jørgen og Jytte er mødtes igennem en kontaktannonce. Jørgen beskrives som følgende:

"Han har et smil der breder sig fra rynkerne over munden til hele ansigtet, kroppen er stor og stærk, han er muskuløs med en bred brystkasse og skuldre, der kan bære alt." (Side 223, linje 2-5)

Jørgens tilstedeværelse i Jyttes liv giver hende en helt ny tankegang. Hun er pludselig ikke lige så ulykkelig, hun begynder at genfinde glæden.

"Hun glæder sig, de skal løbe til Nordseter over fjeldet (...) De nyder at rejse, Jørgen og hun"
(Side 228, linje 20-26)

Finn er 53 år. Han er 180 høj og vejer 95 kilo. Han har fuldskæg, klare blå øjne og mørkebrunt hår.

Jespers far Finn er, fra da han var helt lille, altid blevet badet i kærlighed og omsorg af sine forældre. Han har altid været en glad og ubekymret dreng.

”Han har ikke travlt med at markere sig som noget særligt”. Allerede i starten af Finns barndom, har der ikke været de store forventninger til ham. Dog knyttes én særlig forventning om, at han ikke skal gå den samme vej som sin far:

”Der knytter sig tidligt forventninger til ham om, at han skal en anden vej end sin far.” (Side 57, linje 3-5)

Vi får en beskrivelse af Finn som værende:

”Han er så langt fra snerpet, tonefri og man må godt sige pik, kneppe og kusse. Men han er en ordensmand, genert i handling, en bly erotikker, der har læst sig til det han ved.” (Side 15, linje 15-19)

Derudover er han konfliktsky og vil helst flygte fra problemerne, når de opstår. Dette kan f.eks. ses i en dialog mellem Jesper og Finn:

” ”Du skal lade mor få huset.” ”Ja,” siger han blot. Jeg kender min fars konfliktskyhed godt nok til at vide, at det er et dårlig tegn, når han siger sådan. Det betyder, at han ikke tager stilling, men redder sig væk fra samtalen.”
(Side 114, linje 27-31)

Brug af virkemidler

Jesper benytter en række forskellige virkemidler i sin roman for at øge spændingsniveauet og gøre den mere troværdig. Autenticitetsmarkører spiller en stor rolle i hans fortælling. Selve miljøet er en autenticitetsmarkør i sig selv, da Jesper nævner at han lige er begyndt i 2.G på Risskov Gymnasium, hvilket er et eksisterende sted fra den virkelige verden:

”Jeg er lige begyndt på Risskov Amtsgymnasium” (Side 12, linje 5-6)

Der er navnesammenfald imellem hovedpersonen i fortællingen og forfatteren. Forældrene i fortællingen hedder det samme som Steins virkelige forældre, dette skaber realisme og giver en følelse af autenticitet, hvilket også gør det til en autenticitetsmarkør.

Hovedstolen bliver brugt som et centralt element i bogen. Teksten er fyldt med Jespers personlige erfaringer og oplevelser. Den store benyttelse af hovedstolen, gør historien troværdig og virkelighedsnær.

Jesper benytter sig af fikcionalisering. Fikcionalisering er når virkeligheden ikke bliver formidlet præcist som den er. F.eks. når en forfatter beskriver en bestemt begivenhed i en fortælling meget detaljeret, kan det indikere, at forfatteren bruger fikcionalisering for at gøre historien mere interessant eller dramatisk.⁹ Et eksempel fra ”Rampen” kunne være følgende:

”Ude i mørket er der lys, der blinker. Til højre kan man se containerhavnens neonhvide depoter med store stålbokse, der rejser hele verden rundt, til venstre tre rytmiske røde blink fra de store skorstene på Studstrupværket” (Side 201, linje 3-6)

Det ovenstående citat fra Steins roman er ekstremt detaljeret. De mange detaljer gør at det tyder på at være fikcionalisering.

Igennem hele bogen bliver dobbeltkontrakten anvendt, det gør den da Stein hele tiden blander fiktion- og faktakoder. Dobbeltkontrakten bidrager til en mere spændende og udfordrende læseoplevelse, hvor læseren er tvunget til at forholde sig til fakta og fiktion på samme tid.

Titlen på bogen er ”Rampen”, hvilket i overført betydning, kan fortolkes som et symbol for den platform der var affyringsrampe i hans eget liv.

Utroskab

Farens utroskab er starten på den århusianske kernefamilies opløsning, det har senere hen resulteret i kaos og påvirket Jespers forhold til kvinder.

Allerede i starten af bogen findes der små indikatorer til at Finn har været Jytte utro:

” ”Hej Jeppe, du tidligt hjemme”, siger Finn. Han rejser sig halvt op fra sofaen, mere adræt end vanligt, tager fat i livremmen og trækker bukserne lidt op.” (Side 13, linje 21-23) og ”Han tørrer sveden væk fra panden med håndryggen, han har skjolder under skjorteærmerne.” (Side 14, linje 7-8) og ”min far kaster et stjålent blik tilbage mod huset.” (Side 14, linje 15-16)

Det hele begynder en dag, hvor Jesper og hans kammerat Anders kommer hjem efter at have været nede og bade. Da Jesper træder ind i huset, bliver nyheden om hans fars utroskab afsløret.

Dette ses på (Side 105, linje 4-12):

”mine forældre sidder i sofaen og græder. (...) Min mor samler sig, hendes øjne er røde og forpinte. ”Du må selv sige det til ham” siger hun med fast stemme. Min far vrider hænder, sidder uroligt i sofaen en meter fra hende. ”Ja, Jeppe. Jeg har måttet

⁹ <https://danskritiden.systime.dk/?id=293#c323> besøgt 30/03-2023

fortælle din mor, at jeg har et udenomsægteskabeligt forhold. Det er en ulykkelig situation... ””

Finns utroskab viser sig at smitte af på Jespers senere forhold med kvinder. Jesper ender selv med at være sin kæreste utro.

Forældrenes skilsmisse

Skilsmissen er en massiv omvæltning for hele Jespers familie. Denne skilsmisse fører til en masse sorg, og tomhed i den ellers udadtil, velfungerende kernefamilie.

Efter Finn flytter ud, går det op for Jesper, at hans forældres forhold ikke har været så godt, som han gik og troede. Det går op for Jesper, at kærligheden var død, langt før selve skilsmissen fandt sted.

Efterhånden lagde han mærke til alle de små ting, der ledte op til en skilsmisse. Dette ses i teksten:

”De gik aldrig i seng samtidig, min mor rettede på min far, påtalte hans glemsomhed, so ofte hun kunne, han snerrede igen ad hende, og han havde dybe furer i ansigtet og tit et indadvendt sammenbidt udtryk, som om han måtte anstrenge sig for ikke at eksplodere.” (Side 128, linje 14-17)

Jytte begynder at bebrejde sig selv for skilsmissen. Hun overvejer om hun har været for streng eller om hun har rettet for meget på ham. Desuden spekulerer hun på om hun har dyrket kærligheden mellem dem nok. Dette bliver beskrevet i følgende passager:

”Ja, hun havde forsømt ham, de havde forsømt hinanden, måske havde hun været for skrap, måske havde hun korrekset ham for meget, måske havde hun ikke dyrket kærligheden nok” (Side 216, linje 11-14)

Jytte har svært ved at stå på egne ben og derfor begynder hun at fortryde skilsmissen og savne ægteskabet mellem hende og Finn. Dette kan ses da hun siger:

”Jeg fortryder alle mine hårde ord, jeg fortryder den længsel, jeg ikke indfrie, jeg fortryder, at jeg ikke plejede vores kærlighed, jeg fortryder, Finn, jeg fortryder, fortryder, fortryder, jeg bønfalder dig, (...) da du sad med Peter i favnen (...) da du friede til mig, jeg bønfalder dig, jeg beder dig. Kom tilbage, luk porten ned til dette helvede, træk mig op af denne sump af ensomhed og fornedrelse, du har strippet mig for alt, alle ved det, alle ved, at jeg er blevet droppet, forladt, valgt fra til fordel for et barn. Jeg hader dig. Jeg elsker dig.” (Side 216, linje 21-32 og side 217, linje 1)

Da Finn afgår ved døden, reagerer Jesper voldsomt. Til sidst i bogen beskrives det at Jesper aldrig rigtigt har affundet sig med Finn og Gittes forhold. Dette ses da Jesper skal ind og se sin afdøde far på hospitalet, hvor Gitte følger ham ind på stuen:

”Hun følger mig ind på hospitalet, hun følger mig hen til sekstimerstuen, hvor han ligger, hun følger mig derind, så jeg skal se min døde far sammen med hende. Som om vi deler ham. Det gør vi ikke. Vi er ikke sammen i denne sorg. Jeg er hans søn. Jeg vil ikke dele ham med dig.” (Side 322, linje 27-30)

Et andet eksempel kunne være, da Finn bliver begravet, og de tager afsked med ham i kirken:

”Gitte holder tale (...) og det skærer mig i hjertet. Jeg har lyst til at protestere, forstår du det ikke? Har du ingen skam i livet? Han var nok din mand, han var nok din lærer, han var måske også din far, i legede det i hvert fald, men jeg er hans rigtige barn. Kød og blod. Han er MIN far.” (Side 323, linje 18-23)

Moderens og jeg-fortællerens alkoholproblemer.

Moderen og hovedpersonen udvikler begge to alkoholproblemer i historien. Dette medfører en række traumatiserende og kaotiske episoder, både i moderens og jeg-fortællerens liv.

Jesper har flere gange skulle hjælpe sin mor, efter hendes misbrug har taget overhånd. En dag kom han hjem og gik ind i sin mors soveværelse. Han fandt hende nærmest bevidstløs. Hun reagerede ikke, når han prøvede at vække hende:

””Du skal op!” Hun åbner øjnene kort, hun er langt væk, blinker tre gange, før øje på mig. (...) Øjnene glider i, hendes grå hår glinser, og krøllerne ligger fladt ind til hovedet.”

Årsagen til at han ikke kunne få hende ud af sengen var, fordi hun var påvirket af alkohol og piller: *”På sengebordet, to pilleglas, et glas næsten tømt hvidvin, og et askebæger med seks skodder i”*

Jesper bruger alkoholen som et redskab til at flygte fra sine ansvarligheder og omverdenen.

Rusen giver ham en følelse af uovervindelighed:

”Branderten er mit adgangspas, jeg tør alt, jeg vil alt” (Side 199, linje 15)

Man kan perspektivere ”Rampen” til Thomas Korsgaards autofiktive værk ” Hvis der skulle komme et menneske forbi”. De to fortællinger portrætterer begge en familie, hvis sammenhold gradvist falder fra hinanden. I Begge tekster beskrives den kaos og elendighed, der opstår, når kærligheden i en familie forsvinder.

En anden fælles ting i de to værker er, at moderen i begge historier kæmper med et misbrug. Begge bøger tager udgangspunkt og er baseret på forfatterens egen opvækst.

Fiktion eller virkelighed?

Man kan argumentere for at Jesper Steins værk ”Rampen” er tæt på virkeligheden, samtidig med at det kan betragtes som et fiktionsværk. Værket er tæt på virkeligheden og er realistisk, fordi det indeholder flere autenticitetsmarkører. Den største autenticitetsmarkør er, at der bliver fortalt om hans eget liv. Romanen er tæt på virkeligheden, da mange af begivenhederne i historien er realistiske og kunne potentielt opleves af andre mennesker.

På den anden side kan læsere have svært ved at skelne mellem virkeligheden og fiktionen i Steins værk, fordi Jesper benytter sig af dobbeltkontrakten. F.eks. i følgende passage, hvor Jesper meget detaljeret beskriver hvilke opgaver han skyldte, dengang han gik i 3.g:

”Jeg har 30-40% fravær i flere af de vigtigste fag, jeg skylder flere stile, fem samfundsrapporter, tre engelskstile og en historieopgave.” (Side 173, linje 14-16)

Da denne beskrivelse er meget detaljeret, kan man tvivle på, om det er realistisk, at Jesper kan huske helt præcist hvilke og hvor mange opgaver, han skyldte i 3.g. Dette kan betragtes som brug af fiktionisering.

Den menneskelige hukommelse kan være upålidelig, når det kommer til at huske præcise detaljer over tid. Derfor kan man argumentere for at visse, meget detaljerede passager i værket indeholder fiktionisering, hvor Jesper pynter på tingene. Selvom romanen er præget af en række realistiske elementer, hvilket gør romanen tæt på virkeligheden, er der også mange fiktive elementer, som gør, at man ville kunne betragte historien som et fiktionsværk. I bogen er der afsnit, hvor fortællingen bliver fortalt fra moderens synsvinkel.

Man får et indblik i, hvad hun tænker og hvilke følelser hun har, på bestemte tidspunkter i romanen. F.eks. er der et helt afsnit om, da moderen giver fødsel til Jesper, i dette udvalgte afsnit ses begivenheden fra hendes perspektiv:

”Hun har en følelse af, at barnet vil dø” (Side 23, linje 12) og (...) *hun kan ikke lide jordmoderen, som lugter af ost, hun kan ikke lide hendes facon. Det gør hende anspændt”* (Side 24, linje 10-12)

De ovenstående citater siger noget om, hvad Jytte tænker og føler. Disse ting kan Jesper ikke vide, da det har noget at gøre med Jyttes indre, og ikke er noget hun siger højt. Det er derfor opdigtet og man kan på baggrund af disse afsnit betragte romanen som et fiktionsværk.

Man kan vurdere rampen som tæt på virkeligheden, samtidig med det kan betragtes som et fiktionsværk. Derfor gør det bogen til et autofiktivt værk.

Steins øgede popularitet efter udgivelsen af Rampen.

Jesper Stein var allerede en populær krimiforfatter inden udgivelsen af ”Rampen”, men med springet ud i den autofiktive genre og sin udgivelse af den selvbiografiske roman, har han fået endnu mere succes, end han havde i forvejen. I en anmeldelse af Politiken mener Alexander Vesterlund, at det skyldes to ting: *”Den ene er portrættet af moren, og den anden er portrættet af faren.”*

Han mener, at bogens største bedrift er beskrivelsen af forældrene. Det ses da han i sin anmeldelse skriver følgende:

*”få øje på sine forældre som rigtige mennesker og se dem klart og nådesløst er bogens bedrift.”*¹⁰

En anden grund til den stigende popularitet omkring Jesper kunne være kommet af, at udgivelsen ”Rampen” giver et enormt indblik i hans turbulente og traumatiserede opvækst. Han giver en masse af sig selv i den her roman, og det hele virker meget autentisk, da hans måde at beskrive tingene på er utrolig overbevisende.

Trods at Jesper Stein er en meget anerkendt forfatter og har fået en masse ros for sit autofiktive værk ”Rampen”, er det ikke alle der er lige begejstret for Jespers take på autofiktion. Selv samme anmelder der har rost ham for portrættet af sine forældre, skriver dette i sin anmeldelse:

*”Men der er noget lidt formularisk over hans take på autofiktionen, som var den en beholder, man kan fylde med sit eget liv, og så kommer der litteratur ud i stride strømme, mens man også får forliget sig med fortiden. Det er autofiktionens lidt skråsikre selvforståelse, der også hviler fermt over ’Rampen’, og som gør, at jeg ikke kommer helt derind, hvor det så tydeligt gør ondt.”*¹¹

Dette citat viser, at Alexander Vesterlund allerede inden at have læst ”Rampen”, ikke er særlig begejstret for genren autofiktion, som har taget den litterære scene med storm de seneste par år.

---

¹⁰ <https://politiken.dk/kultur/boger/art8017720/Far-gik-hjemmefra-og-mor-gik-i-hundene> besøgt 28/03-2023

¹¹ Ibid

Han mener, at det er lidt for fiktivt, og at han derfor ikke helt kommer derhen, hvor det rammer ham, i modsætning til hvis det var fuldstændig autentisk. Man kan ikke bare blande litteratur, sin barndomstraumer, få sig forliget med sin fortid og så automatisk få en god autofiktiv roman. På den anden side kan muligheden for at digte på virkeligheden via autofiktion, gøre det mere spændende for læseren. Det skaber stor respekt omkring et menneske, når en person åbner sig op og gør sig sårbar overfor omverdenen. Det har Jesper Stein i høj grad gjort i sin roman ”Rampen”. Kombinationen af dette og dygtige forfatter evner, mener jeg er grunden til populariteten efter Jespers udgivelse af ”Rampen”.

En yderligere faktor til Jespers øgede popularitet som forfatter, kan være hans mange foredrag efter udgivelsen af hans roman. Disse offentlige optrædener giver Jesper mulighed for at promovere sit værk. Den fysiske tilstedeværelse og dialog mellem ham, og læseren skaber en relation på et personligt plan. Jeg antager, at når man lytter til forfatteren optræde live med sit værk, kan man få en følelse af, at det man læser i teksten, pludselig virker mere troværdigt og mere autentisk, hvilket kan føre til øget interesse fra læseren.

Jesper har medvirket i flere interviews, hvor han åbent fortæller omkring sine meget personlige værker. Han fortæller i disse interviews om bl.a. livet med et alkoholmisbrug og hans tanker omkring de forskellige værker. I et interview lavet af Sarah Hvidberg fra Forfatterweb, taler Jesper om at bryde aftaler lavet med sig selv, og det at miste fornemmelsen af, hvem man selv er.

”Alle de aftaler man laver, dem bryder man. Og når man bryder aftaler, så mister man jo på en eller anden måde fornemmelsen af, hvem man selv er. Hvis man ikke kan stole på sig selv, hvem skal man så stole på”¹²(11:36-11:48)

Udtalelser som denne kan være med til, at læseren kan spejle sig i de ting Jesper siger, og når vi mennesker genkender noget, bliver det automatisk mere interessant, netop fordi at vi kan relatere til det. Samlet set kan Jespers offentlige optrædener have bidraget til opbyggelsen af hans navn og øge hans popularitet som forfatter.

---

¹² <https://www.youtube.com/watch?v=jBZmUhBBQZA> besøgt 28/03-2023

Jesper Steins selvanalyse

Udfra min analyse af ”Rampen” kan jeg konkludere, at Jesper delvist benytter bogen som en form for selvanalyse. Hans selvanalyse fører ham tilbage til sin ungdom, hvilket hjælper ham med at forstå, hvorfor han har gentaget nogle af de samme fejl, som hans forældre begik.

Man kan fastslå at bogen både er tæt på virkeligheden, men også kan betragtes som et fiktionsværk. Jesper bruger bogen for at forlige sig med sin fortid, og mens han skriver, reflekterer han samtidig over, om de traumatiske begivenheder i hans opvækst, har været årsagen til sit alkoholmisbrug. Med udgivelsen af Rampen har Jesper både fået en dybere forståelse af sig selv og sin fortid, samtidig med, at han har opnået stor popularitet som forfatter.

Litteraturliste

1. Ascanius, Ditte-Marie og Wilkins, Sara, Et endegyldigt farvel: "Det er noget, der har fyldt RIGTIG meget i mit liv", *alt.dk*, 11. november 2020, anvendt til forside, besøgt 26/03-2023, <https://www.alt.dk/sundhed/forfatter-jesper-stein-om-alkoholmisbrug>
2. Behrendt, Poul, "Dobbeltkontrakten", *gymdansk*, 9. december 2018, anvendt til redegørelse, besøgt 26/03-2023 <https://www.gymdansk.dk/dobbeltkontrakten.html>
3. Dansk i tiden, "Fiktionalisering", *danskitidensystem.dk*, U.Å. (besøgt. 30/03-2023) <https://danskituden.system.dk/?id=293#c323>
4. Forfatterweb, "Forfatterweb-stafet med Jesper Stein", *youtube.com*, 11. marts 2020, besøgt 28/03-2023 <https://www.youtube.com/watch?v=jBZmUhBBQZA>
5. Forfatterweb, "Jesper Stein", *forfatterweb.dk*, marts 2022, besøgt d. 27/03-2023
6. Frederiksen, Michael, "At tage af hovedstolen", *beleast.wordpress.com*, 21. januar 2016, anvendt til redegørelse, besøgt 27/03-2023, <https://beleast.wordpress.com/2016/01/21/at-tage-af-hovedstolen/>
7. Gymdansk, Autofiktion, *Gymdansk*, 13. september 2019, anvendt til redegørelse, besøgt 26/03-2023 <https://www.gymdansk.dk/autofiktion.html>
8. Hundahl Birgitte, Anne I, "Autofiktion", *Litteratursiden.dk*, 12. marts 2019, anvendt til redegørelse, besøgt 26/03-2023 <https://litteratursiden.dk/temaer/autofiktion>
9. Litteratursiden, "Jesper Stein", *litteratursiden.dk*, U.Å. (besøgt d. 27/03-2023) <https://litteratursiden.dk/forfattere/jesper-stein>
10. Vesterlund, Alexander, "Populær krimiforfatter om sine forældres skilsmisse: Far gik hjemmefra, og mor gik i hundene", *Politiken.dk*, 5. december 2020, besøgt d. 28/03-2023 <https://politiken.dk/kultur/boger/art8017720/Far-gik-hjemmefra-og-mor-gik-i-hundene>
11. Aasbjerg Petersen, Jan, "Autenticitetsmarkører - fakta- og fiktionskoder", *gymdansk*, 9. august 2022, anvendt til redegørelse, besøgt 27/03-2023, <https://www.gymdansk.dk/autenticitetsmarkoslashrer-fakta-og-fiktionskoder.html>